

Примљено:	01-12-2022
Број:	Број: 104
655/2	

**Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

Број: 350-01-00131/2022-04

Датум: 15.11.2022. године

Немањина 22-26

Београд

На основу члана 9. став 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21), чл. 23. став 2. и 24. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18-др. закон и 47/18), члана 6. став 1. Закона о министарствима („Службени гласник РС”, број 128/20), члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, број 18/16 и 95/18 - аутентично тумачење), решавајући по захтеву Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, Нови сад, Булевар Михајла Пупина 16, за издавање услова заштите природе за израду Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара”, Министарство заштите животне средине, државни секретар Сара Павков по Решењу о овлашћењу број 021-01-37/22-09 од 10.11.2022. године, доноси

РЕШЕЊЕ
о условима заштите природе

У складу са Стручном основом, 03 број 019-2592/2 од 23.9.2022. године, Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Обедска бара” („Службени гласник РС”, бр. 56/94 и 81/08) и Просторним планом подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара” („Службени гласник РС”, број 8/06), за израду Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара”, издају се следећи услови:

1. Планирати мере и активности у оквиру Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара”, на подручју које обухвата Специјални резерват природе „Обедска бара”, заштитну зону Специјалног резервата природе „Обедска бара”, Еколошки значајно подручје „Обедска бара”, међународни еколошки коридор „Сава” и регионални еколошки коридор „Јарчина”, *Рамсарско подручје „Обедска бара”, ИБА подручје „Обедска бара”, ИПА подручје „Обедска бара”, као и издвојена станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста: ПЕЋ02а – Слатине северно од Ашање, ПЕЋ03а – Матијевица и Кадоница, ПЕЋ03б – Висока шума, ПЕЋ04а – Барадинци, ПЕЋ05а – Јасенска, ПЕЋ06а – Бена код Карловчића, ПЕЋ08а – Першина бара код Ашање, ПЕЋ09а – Ушивачка бара код Ашање и РУМ02б – Каракуша (карта у Прилогу бр. 1);*

2. На подручју које обухвата Специјални резерват природе „Обедска бара”, планирати мере и активности у оквиру режима заштите првог (I), другог (II) и трећег (III) степена, као и у заштитној зони, које су у складу са Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Обедска бара” („Службени гласник РС”, бр. 56/94 и 81/08), а за активности у режиму заштите I (првог) степена неопходно је прибавити сагласност надлежног Министарства;

2.1. На подручју Специјалног резервата природе „Обедска бара” у режиму заштите другог (II) степена забрањени су радови и активности на промени састава шумских

састојина и њихова експлоатација, пошумљавање бара и ливада, вршење свих делатности које мењају услове живота у биотопима, загађивање вода, извођење земљаних радова, промена вегетације и сл., лов и риболов, осим када је то потребно ради очувања оптималне бројности животиња и заштите од заразних болести, сакупљање и коришћење заштићених биљних и животињских врста као и кретање људи без посебних дозвола;

2.2. На подручју Специјалног резервата природе „Обедска бара” у режиму заштите другог (II) степена обезбеђује се планска санитарна сеча стабала, узгојни радови за шумске састојине, кошење ливада после 15. јула сваке две до три године, презентација заштићених подручја, праћење стања природних вредности и успостављање мониторинга за научно-истраживачки рад;

2.3. На подручју Специјалног резервата природе „Обедска бара” у режиму заштите трећег (III) степена важе исте забране као и у режиму заштите другог (II) степена, а поред тога забрањено је проширивање површина под еуро-америчким тополама, сеча појединачних стабала и група стабала аутохтоних топола и врба старијих од 30 година, третирање шума хемијским средствима авио-методом, осим у изузетним случајевима неопходним за заштиту Специјалног резервата природе „Обедска бара”, на местима гнезђења орла белорепана и црних рода сеча стабала у кругу од 100 m, као и риболов испред упусно-испусних канала у полупречнику од 100 m од упушта, односно испуста;

2.4. На подручју Специјалног резервата природе „Обедска бара” у режиму заштите трећег (III) степена дозвољава се испаша стоке према плану пашарења, извођење хидротехничких радова ради трајног напајања овог резервата водом, активност на побољшању и одржавању еколошких услова, развој туризма, изградња објекта у традиционалном стилу у циљу презентације основних вредности подручја;

2.5. На подручју заштитне зоне Специјалног резервата природе „Обедска бара” забрањено је упуштање отпадних вода, непланска сеча шума и шумских површина, неконтролисана употреба вештачких ђубрива као и непланска изградња објеката.

3. Планирати мере и активности како би се испунили општи циљеви заштите природе и унапређења стања на планском подручју и то: спровођење прописаних режима и мера заштите, на основу акта о заштити и других релевантних просторно-планских, програмских и пројектних докумената, одржавање мозаичности предела, кроз успостављање оптималног односа и просторног распореда водене, барске, ливадске и шумске вегетације, обезбеђивање повољног нивоа и брзине протока воде, као и дужине трајања поплаве, кроз омогућавање протока воде од Врања ка Ревеници и Потковици, повезивање водених окана и изградњу/одржавање постојећих наменских устава на улазно-излазним каналима (Вок, Ревеница и Врањ), усаглашено са потребама заштите природе и шумарства, подстицање редовног кошења и одрживог/традиционалног пашарења на влажним и другим ливадама, плитким депресијама и пашњацима, ради спречавања сукцесије и њиховог поновног зарастања, обнављање и формирање мешовитих шумских састојина, са аутохтоним врстама дрвећа, спречавање ширења засада клонских топола, посебно у ГЈ Купински кут, ГЈ Обрешке ширине и ГЈ ГВО, њихова замена са аутохтоним шумама где је то могуће, као и сузбијање алохтоних и инвазивних врста, обезбеђивање додатних извора хране и места за репродукцију животиња, чишћењем влажних ливада, спречавањем зарастања постојећих и формирањем нових водених окана и мањих острва у плавној зони и чишћењем замуљених и обраслих депресија, ревитализација отворених барских и ливадских станишта на простору Потковице, Купинских греда, Обрешких ширина и ГВО, уз усклађене видове коришћења простора (кошење и пашарење) са шумарством и другим начинима коришћења простора, презентација природних и културних вредности на информативно-едукативној основи, као и усклађени развој у области етно-еко туризма, услужних делатности, органске производње, програма едукације и рекреације, јачање стручних и материјалних капацитета управљача и укључивање заинтересованих страна у управљање (локалне самоуправе, НВО), повезивањем интереса

заштите природне и културне баштине, са традицијом и одрживим развојем локалних заједница, усклађивање привредних и других делатности (шумарство, ловство, пољопривреда, водопривреда, енергетика, саобраћај, рибарство, туризам), са заштитом подручја и успостављање одговарајућег мониторинга биодиверзитета, водног режима, антропогених активности и предела.

4. На подручју које обухватају Еколошки значајно подручје „Обедска бара“, међународни еколошки коридор „Сава“ и регионални еколошки коридор „Јарчина“, применити мере у складу са Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);

5. Планирати опште мере заштите природе на подручју издвојених станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста која се целом површином или делом налазе у предметном обухвату, и то:

ПЕЋ02а – Слатине северно од Ашање, површине 491,34 ha; слатинасто станиште са влажним ливадама, утринама и жбуњацима; значајне врсте: *Clanga pomarina*, *Circus aeruginosus*, *Circus pygargus*, *Vanellus vanellus*, *Lanius collurio*, *Locustella naevia*, *Saxicola rubetra*, *Saxicola torquatus*, *Sylvia communis*, *Emberiza melanocephala*, *Meles meles*, *Mustela nivalis*.

ПЕЋ03а – Матијевица и Кадioniца, површине 1.311,03 ha; шумско станиште; значајне врсте: *Ciconia nigra*, *Clanga pomarina*, *Pernis apivorus*, *Milvus migrans*, *Leipicus medius*, *Ficedula albicollis*.

ПЕЋ03б – Висока шума, површине 139,20 ha; шумско станиште; значајне врсте: *Buteo buteo*, *Picus viridis*, *Leipicus medius*, *Parus palustris*, *Ficedula albicollis*.

ПЕЋ04а – Барадинци, површине 3.497,27 ha; шумско станиште са прогалама и чистинама; значајне врсте: *Accipiter gnetilis*, *Pernis apivorus*, *Buteo buteo*, *Dryocopus martius*, *Oriolus oriolus*, *Martes martes*.

ПЕЋ05а – Јасенска, површине 1.039,16 ha; шумско станиште са барама; значајне врсте: *Ciconia nigra*, *Haliaeetus albicilla*, *Pernis apivorus*, *Milvus migrans*, *Vanellus vanellus*, *Aythya nyroca*, *Emys orbicularis*.

ПЕЋ06а – Бена код Карловчића, површине 383,80 ha; слатинасто станиште са влажним ливадама, утринама и жбуњацима; значајне врсте: *Clanga pomarina*, *Circus aeruginosus*, *Circus pygargus*, *Streptopelia turtur*, *Saxicola torquatus*, *Sylvia communis*, *Acrocephalus palustris*, *Emberiza melanocephala*.

ПЕЋ08а – Першина бара код Ашање, површине 42,54 ha; влажне ливаде, парлози и жбуњаци; значајне врсте: *Clanga pomarina*, *Falco cherrug*, *Falco subbuteo*, *Saxicola rubetra*, *Alauda arvensis*, *Lanius collurio*.

ПЕЋ09а – Ушивачка бара код Ашање, површине 47,52 ha; влажне ливаде, парлози и жбуњаци; значајне врсте: *Buteo buteo*, *Falco cherrug*, *Falco subbuteo*, *Falco tinnunculus*, *Coturnix coturnix*, *Streptopelia turtur*, *Alauda arvensis*, *Sylvia communis*.

РУМ02б – Каракуша, површине 2.101,08 ha; шуме са остацима уздужних бара; ловиште; значајне врсте: *Ciconia nigra*, *Haliaeetus albicilla*, *Pernis apivorus*, *Ficedula albicollis*, *Felis silvestris*.

5.1. На стаништима заштићених и строго заштићених врста која се налазе ван грађевинских подручја забрањено је: мењати намену и културу површина, осим у циљу еколошке ревитализације станишта (преоравати површине под природном вегетацијом, градити рибаке), уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, подизати соларне паркове и ветропаркове, отварати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња, неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обновљати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим

ливадским стаништима до -20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0,05 ha, ускладити планске документе у газдовању шумама са очувањем заштићених врста путем сарадње корисника шума, као и прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радови на одржавању каналске мреже укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања; подизање ваншумског зеленила; сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња; паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запуштеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.);

5.2. На стаништима заштићених и строго заштићених врста која се налазе унутар грађевинских подручја забрањено је: мењати морфолошке и хидролошке особине станишта, састав и структуру вегетације; одредити намену другачију од заштитног зеленила; обављати све радове и активности, осим еколошке едукације и одржавања станишта, у складу са карактеристикама и капацитетом простора; одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња, прибавити посебне услове заштите природе за све активности на овим подручјима, укључујући и активности одржавања и/или уређења просторне целине;

6. Планирати мере и активности ради очувања и унапређења природних и полуприродних елемената еколошких коридора:

6.1. Опште мере:

– За израду планова, пројеката и реализацију активности у оквиру међународног еколошког коридора Саве и регионалног еколошког коридора Јарчина, потребно је прибавити услове заштите природе у складу са Законом о заштити природе, није дозвољена промена намена површина под вегетацијом у природном и блиско-природном стању (ливаде, пашњаци, тршћаци итд.) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора, обезбедити повезивање станишта заштићених врста и то: шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила, слатинских станишта очувањем постојећих ливада и пашњака уз еколошки коридор, степских и шумостепских станишта подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације.

– Поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења, поплочани или бетонирани делови обале, изузев пристана, морају садржати појас нагиба до 45°, а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водостаја, током реконструкције/одржавања постојећих обалоутврда поплочане или бетониране делове комбиновати са мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина обалоутврде, нагиб мањи од 45°, површина са вегетацијом) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке, поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила. Обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну. Ова зелена острва (дужине неколико десетина метара уз обалу) такође је неопходно повезати са зеленим коридором уз насип.

– Обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини (извршити ревитализацију коридора код зацењених деоница) и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони црпних станица.

- Обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта.

- Прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), поплочавања и изградње обала, изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима и изградње нових и обнављања старих мостова.

- Избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.) Изабрати моделе расвете за директно осветљење са заштитом од расипања светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже.

- На грађевинском земљишту, наменити што већи део приобала деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности, односно очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале водотока/канала, на деоницама, где се грађевинско земљиште пружа у већој дужини од 500 m, поред предвиђеног континуалног зеленог појаса 20-50 m ширине, планским документима обезбедити и блокове заштитног зеленила на сваких 200-500 m дужине обале. Минимална површина ових блокова заштитног зеленила је 0,1 ha, а минимална ширина блока је 20 m.

- Приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора, (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем. Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.

- На деоницама еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља стимулирати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета.

6.2. Посебне мере очувања функционалности и проходности коридора:

- Током изградње и функционисања објеката чија је намена директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања горива и уља у еколошки коридор, постављањем пливајућих завеса на одговарајућим локацијама. Гориво и уље просуто на површину воде, као и друге загађујуће материје, морају се покупити у најкраћем могућем року. За заштиту околних екосистема од последица евентуалне дисперзије горива воденом површином предвидети одговарајуће хемијско-физичке мере и биолошке мере санације (према посебним условима).

- Није дозвољено складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) у небрањеном делу плавног подручја водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10) и другим важећим прописима.

- У зонама водопривредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње.

- Далеководне објекте и електроенергетску инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама: носаче изолатора

изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин.

- На простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од линије средњег водостаја водотока.

- Због еколошког значаја простора, план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације. Озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објеката, односно забрањено је сађење инвазивних врста у простору еколошког коридора, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста, потребно је обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак итд.) који је неопходно обогатити жбунастим врстама плавног подручја и обезбедити редовно одржавање зелених површина.

- Приликом парцелисања обезбедити континуитет обале са вегетацијом у природном или блископриродном стању, у ширини од 20-50 m од линије средњег водостаја, односно у ширини од 10 m код високих обала. Овај појас приобаља, поред своје улоге кључног станишта и еколошког коридора, може да садржи пешачку стазу;

- Уређењем окупација и простора око нестамбених објеката, дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрањена изградња ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm) обезбедити проходност обале канала и водотокова за ситне животиње. Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према речној обали).

6.3. Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта заштићених и стого заштићених врста од националног значаја:

6.3.1. У појасу од 500 m од еколошког коридора/станишта забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина) као и планска решења којима се нарушавају карактеристике хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова;

6.3.2. У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта, услов за изградњу укопаних складишта је да се њихово дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде, уз примену грађевинско-техничких решења којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околини простор.

6.3.3. Планским решењима мора се обезбедити: примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења, као и дефинисање посебних правила озелењавања уз забрану коришћења инвазивних врста.

6.3.4. У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта, изузев у грађевинском подручју насеља прописују се посебне мере заштите за изградњу нових салаша,

- на постојећим салашима дозвољена је реконструкција, доградња постојећих објеката до 50% и надоградња постојећих објеката до макс. П+1, без промене постојеће намене објекта, у циљу побољшања санитарно-хигијенских услова живота и рада на салашу,

- изградња надземних објеката се ограничава на салаше, воћарско-виноградске кућице и оставе за смештај воћа у воћњацима и виноградима, на пољопривредне и водопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење коридора или датог станишта (објекти сточарства на пашњацима, рибарства код рибака и сл.), који су лоцирани и изграђени у складу са условима заштите природе,

- изградња инфраструктуре, уз примену следећих услова: трасе саобраћајница планирати најкраћим путем преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег

броја субјединица, применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона.

6.3.5. У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта:

– Забрањује се примена техничких решења којима се формирају рефлектујуће површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту и уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта, изузев за инфраструктурне објекте;

– Примењују се следеће мере: очувати проходност еколошког коридора површинских вода: забраном ограђивања појаса уз обалу или применом типова оградe које омогућују кретање ситних животиња, обезбедити континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 m код постојећих објеката, а 20 m код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта. Овај појас графички приказати у планској и пројектној документацији, објекте који захтевају поплочавање и/или осветљење лоцирати на мин. 20 m удаљености од границе коридора/станишта.

6.3.6. У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта на пољопривредном, шумском и водном земљишту:

- Забрањена је изградња објеката, осим надземне инфраструктуре, чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица, као и водопривредних објеката и њихове пратеће инфраструктуре;

- Услов за изградњу вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) је да се на парцели формира уређена зелена површина са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта.

6.3.7. У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта на грађевинском земљишту (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.) при изградњи саобраћајница са тврдим застором за моторна возила (у насељима, као и приступним саобраћајницама водопривредним објектима ван насеља) применити техничке мере којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и смањује утицај осветљења, буке и загађења коридора/станишта.

7. Планирати мере и активности ради очувања и унапређења екосистемског диверзитета и предеоне разноликости:

7.1. Влажне ливаде, плитке баре и пашњаци:

– Планирати активности на заштити екосистемског диверзитета, кроз очување постојећих влажних ливада, плитких депресија (рубова бара) и пашњака, провођењем одрживог / традиционалног пашарења, као и машинским и ручним кошењем / тарупирањем где је то неопходно, на укупној површини од 250 ha. Планиране активности извести на раније ревитализованим отвореним површинама, како би се спречило њихово поновно значајније обрастање инвазивним и агресивним врстама биљака, на следећим локалитетима: Ливаде Купиника (режим заштите III степена); ливаде мајке Ангелине (режим заштите III степена); Ливаде Матијевице (режим заштите II и III степена); Обрешке ливаде (режим заштите II и III степена); ливаде Споменика (режим заштите II степена); Чењинске ливаде (режим заштите II степена); ливаде Ревенице (режим заштите II степена); ливаде Милошеве баре (режим заштите II степена); ливаде Ширина (режим заштите II и III степена); рубови Широке баре (режим заштите III степена); рубови баре Велике Рогозите (режим заштите II степена); рубови Личке баре (режим заштите II степена); рубови баре Велики вок до Шумске колибе (режим заштите II и III степена). Посебну пажњу обратити при одржавању (машинском) рубних делова влажних ливада, пашњака и рубова бара према ивици шуме, како би се темељним кошењем и одржавањем рубних станишта, која имају значајну улогу као екотони, спречило њихово поновно обрастање, посебно инвазивним багремцом (применити уколико нема успостављеног одрживог сточарства). Пре започињања активности на одржавању влажних ливада и пашњака кошењем

(тарупирањем), као и одржавања рубова бара, потребно је уклонити лежеће делове стабала (дебла и гране), која су пала између два периода одржавања на ревитализовану травну површину. Кошење (тарупирање) треба, пре свега, вршити од центра ка периферији предметне површине или у паралелним тракама.

– Планирати активности на унапређењу екосистемског диверзитета, кроз ревитализацију зараслих и на друге начине деградираних влажних ливада, плитких депресија (рубова бара) и пашњака, уклањањем сувишне агресивне и инвазивне вегетације, као и наношења органске масе, машинским и ручним путем, на укупној површини од око 100 ha. Планиране активности извести на локалитетима отворених станишта која су у претходном периоду деградирала процесима обрастања инвазивним и агресивним врстама биљака, као и седиментацијом и органским наплавинама, уз успостављање мера одржавања станишта након ревитализације, на следећим локалитетима: Потковица, одсеци 1,2,8 (режим заштите II и III степена); рубови 28 бара унутар Купинских греда (режим заштите II и III степена), северни рубови Чењинских ливада у Потковици (режим заштите II степена), рубови баре Грађеноваће на ГВО (режим заштите II степена), западни рубови баре Глибовице на ГВО (режим заштите II степена), западни рубови Вујичине баре на ГВО (режим заштите II степена), западни рубови баре Крашевице на ГВО (режим заштите II степена). Влажне ливаде и водени коридор уз северни руб Потковице, од источног руба Ливада Матијевице до Ливада Споменика и даље до Купинова и Купиника (формирање тзв. пловне стазе уз високу обалу), у укупној дужини од око 4,5 km и просечне ширине 30 m ради комплетирања целокупног коридора између Обрежа (ушће Ревенице) и Купинова (Купиник) (до сада је формирана пловна стаза- водени коридор у дужини од 6 km).

7.2. Барска и отворена водена станишта:

Планирати активности на заштити екосистемског диверзитета кроз очување и ревитализацију постојећих али угрожених бара услед еутрофикације, сукцесије и обрастања, пре свега унутар Купинских греда и на подручју Ширина и Грабовачко-внтојевачког острва, а у заштитној зони на подручју Јасенске (бара Криваја). Одржавање постојећих барских станишта у Купинским гредама тако да број бара које нису обрасле дрвенастом и жбунастом вегетацијом остане 28, као и да отворена барска станишта заузимају површину од најмање 124 ha. Активности на уклањању сувишне и инвазивне вегетације и наплавина реализовати на следећим барама: Кошарњача (режим заштите II степена), Врбовача (режим заштите II степена), Чворча (режим заштите II и III степена), Мала Рогозита (режим заштите II степена), Недељкова бара (режим заштите II степена), Джомбовита бара (режим заштите II степена), Недозрела бара (режим заштите II степена), Лисајка бара (режим заштите II степена), Малетића бара (режим заштите II степена), Тошкулова бара (режим заштите II степена), Чапља бара (режим заштите II степена), Слезенка бара (режим заштите II степена), Личка бара (режим заштите II степена), Широка бара (режим заштите III степена), Велика Рогозита (режим заштите II степена), Коловића бара (режим заштите II степена) и Велики вок (режим заштите II и III степена). Одржавање постојећих барских станишта у зони ГВО и Ширина (полигон), тако да број бара које нису обрасле дрвенастом вегетацијом остане у садашњем стању, као и њихова отворена барска и водена површина. Планирати активности на измуљивању бара / депресија у Купинским гредама унутар режима заштите III степена, ради обезбеђивања отворених водених станишта у њима током целе или већег дела године, као и повољнијих хидролошких услова за развој околних шума са јасеном. Депресије су у оквиру шумских одељења: 18, 33, 36-41, 45-48.

– Планирати активности на заштити екосистемског диверзитета кроз очување постојећих бара и водених окана у Потковици, посебно у зони Крстоношића окна и раније

ревитализованих и успостављених водених коридора, провођењем редовног машинског и ручног чишћења/извлачења органског материјала и његовог дислоцирања изван тих станишта, на укупној површини од 50 ha.

– Планирати активности на унапређењу екосистемског диверзитета кроз ревитализацију еутрофизованих, замуљених и зараслих водених окана и бара, у широј зони Крстоношића окна код Обрежа, у оквиру чега треба реализовати активности везане за Пројекат „Ревитализација барских станишта Потковице Обедске баре у зони Крстоношића окна“, у режиму заштите III степена, одељење 62, чистина 3, што подразумева: проширивање раније формираних водених површина-коридора (источни, западни и спојни део), тако да се успостави кружни водени коридор који повезује Визиторски центар са Шумском колибом, Крстоношића окном и Дебелом гором, укупне дужине око 3 km, ширине 18 m а дубине воденог стуба 2,5 m (до коте 70,50 mnnv), ревитализацију постојећег воденог коридора од Центра за посетиоце до Дебеле горе (излазни канал), у укупном појасу са обе стране око 12 m, на дубину воденог стуба 2,5 m (до коте 70,50 mnnv), формирање водених окана/језера у источном и западном делу, појединачних површина 3 ha на дубину воденог стуба 2,5 m (до коте 70,50 mnnv), од дела наноса и органског материјала формирати острва за живи свет, која могу да се уздижу до коте 76 mnnv. Највећи део замуљеног наноса и органског материјала насталог ревитализацијом барских и водених станишта, уклонити из депресије Потковице, на рубове високе обале или изван заштићеног подручја на за то одређене. Радове изводити у периоду од 1. августа до 1. марта, када су најнижи нивон вода у Потковици.

– Планирати активности на ревитализацији зарасле депресије старог рибака код Обрежа, површине око 12 ha, која се налази у заштитној зони, уз Резерват, уз сарадњу са локалном самоуправом и власницима простора, у циљу поновног успостављања водених и барских станишта, уз чишћење од жбуња и обезбеђивање одговарајућег водног режима. Југоисточни део локалитета може се прилагодити за допунску исхрану ретких врста птица и туристичку понуду (фото сафари, посматрање птица). Локалитет старог рибака треба повезати са Визиторским центром Управљача који се налази у близини.

– Планирати активности на одржавању постојећих водених окана, формираних на Ливадама Купиника (4) и на Ливадама Ревенице (1), као и одржавање платоа формираног острва птица на Ливадама Купиника кроз редовно уклањање инвазивне вегетације пре сезоне репродукције птица. Ради успешнијег функционисања острва птица, односно привлачења потенцијалних гнездарица као што су обична чигра (*Sterna hirundo*), обични галеб (*Larus ridibundus*) и властелица (*Himantopus himantopus*), потребно је проширити водено огледало око острва птица са садашњих 8 m за додатних 20 m, тако да укупна ширина воденог огледала буде 28 m, колико износи и највећа ширина острва. Измуљени седимент делом одложити на плато острва птица тако да се он подигне за још 1 m увис како би се избегло плављење током високих вода, а највећи део одложити на шумски пут са обе стране Ливада Купиника.

7.3. Шумска станишта:

– Планирати активности на заштити екосистемског диверзитета кроз очување и унапређење постојећих мешовитих природних шумских станишта и превођење постојећих плантажних засада топола у мешовите природне шуме након сече, где је то оправдано са аспекта шумарства и заштите природе. Вршити обнову, негу и заштиту високих шума, као и рестаурацију деградираних шума, уз примену узгојних и санитарних мера. Примењивати мере заштите шумског биодиверзитета. Није дозвољено подизање нових засада шума и плантажа топола и врба, нити подстицање спонтаног обрастања бара, влажних ливада и пашњака кроз сукцесију вегетације. Активности се усклађују са животним циклусом биљака и животиња. На свим обновним површинама остављати 5 стабала по хектару, у складу са принципима сертификације шума, најбоље групично, уз избор стабала која припадају различитим врстама едификатора састојина, различите старости и виталности

(старо, суво, витално, младо стабло), у функцији очувања предеоног изгледа. Сачувати шуму унутар Дебеле горе у оквиру режима заштите I степена, одељења 2-8, 25. Сачувати репрезентативна стабла и шумски склоп унутар I. одељења у Купинским гредама, ради могућности развоја еколошког туризма уз унапређење туристичке понуде.

8. Планирати активности везане за одржавање међународног волонтерског кампа „Повратак Ибиса“, у међусобној сарадњи бројних партнера, са циљем да се сукцесивно ревитализују влажна травна и барска станишта унутар заштићеног подручја, са акцентом на локалитете: Ливаде Матијевице, Ливаде Купиника, Ливаде Споменика, Ливаде Мајке Ангелине, Обрешке ливаде, Чењинске ливаде и баре унутар Купинских греда.

9. Планирати активности везане за унапређење услова за едукацију, рекреацију и промоцију природних, културних, дуговних и предеоних вредности заштићеног подручја, кроз: одржавање и унапређивање Визиторског центра код Обрежа, формирањем нових садржаја и реализацијом изражених пројеката, одржавање и унапређивање туристичког комплекса код Купинова, у зони Етно куће и Купиника, ревитализацију станишта, обнављање споменика Краљевићу Рудолфу и формирање туристичко- рекреативног центра у зони локалитета Споменик, одржавање постојећих и подизање нових наменских осматрачница за едукацију, туризам и мониторинг (нпр. код Остојића баште), уз употребу пре свега природних материјала отпорних на влагу и одговарајућу заштиту од труљења, користећи постојећа прикладна стабла или као самосталне структуре, одржавање постојећих и трасирање нових едукативно - рекреативних стаза, посебну пажњу обратити одржавању постојећих стаза (кружна едукативна стаза (КЕС) у Купинским гредама, стазу у I. одељењу Дебеле горе, стазу уз руб Матијевице од Обрежа до Споменика, стазу од канала Ревеница до осматрачнице на Ширинама, стазу уз западни руб Купинских греда уз Потковицу, стазу од I. одељења Дебеле горе до Чењинских ливада), трасирање нових стаза (стаза која повезује одељења I. у Дебелој гори са КЕС код баре Мале Рогозите, стаза која повезује Споменик са етно кућом у Купинову, стаза која повезује шумски пут са баром Грађеновачом, стаза која повезује Планиште са Чењинским ливадама, стаза која повезује бару Кошарњачу са Купиником), као и кроз развој сарадње са националним и међународним институцијама, организацијама и фондацијама, у области заштите природе и одрживог развоја.

10. Планирати активности везане за мониторинг и научно-истраживачки рад, усмерене ка ретким, осетљивим и угроженим врстама и стаништима, а у области образовног рада ка посетиоцима и локалном становништву, у оквиру унапређења мониторинга и научних истраживања природних вредности, водног режима, квалитета воде, ваздуха, земљишта и седимента, предеоних карактеристика, са посебним освртом на састав, дистрибуцију, популацију и трендове биодиверзитета, као и на климатске промене и утицаје антропогенних активности у сливу реке Саве и ТЕ „Никола Тесла“ у непосредном окружењу; истраживања и мониторинга значајних екосистема (поплавних аутохтоних шума, влажних ливада и пашњака, водених, барских и мочварних екосистема); истраживања и мониторинга биљних и животињских врста (индикаторске и ретке врсте): чапље и вранци у мешовитој колонији, белорепан (*Haliaeetus albicilla*), орао кликташ (*Aquila pomarina*), црна рода (*Ciconia nigra*), беловрата мухарица (*Ficedula albicollis*), сива жуна (*Picus canus*), дабар (*Castor fiber*), видра (*Lutra lutra*), шумски пругасти миш (*Apodemus flavicollis*), шарка (*Vipera berus*), барска корњача (*Emys orbicularis*), гаталинка (*Hyla arborea*), црвенотрби мукач (*Bombina orientalis*); штука (*Esox lucius*), велика храстова стрижибуба (*Cerambyx cerdo*), бели локвањ (*Nymphaea alba*), жути локвањ (*Nuphar luteum*), тестерица (*Stratiotes aloides*), иђирот (*Acorus calamus*), барска коприва (*Urtica dioica*), барска папрат (*Thelypteris palustris*), седмопрестак (*Potentilla palustris*); мониторинга алохтоних и инвазивних врста биљака: багремац (*Amorpha fruticosa*), пенсилвански длакави јасен (*Fraxinus pennsylvanica*), јасенолики јавор (*Acer negundo*), кисело дрво (*Ailanthus altissima*), циганско перје (*Asclepias syriaca*), као и у оквиру развоја сарадње са локалним самоуправама, мештанима и посебно

удружењима грађана која се баве заштитом природе и одрживим/традиционалним коришћењем простора и ресурса (сточари, итд).

11. Планирати активности везане за оснаживање традиционалног коришћења простора за одрживо сточарство, за које се издају посебни услови заштите природе, са посебним акцентом на гајењу крива, што се може обављати на свим ревитализованим влажним ливадама, плитким барама и пашњацима, у складу са планом пашарења у заштићеном подручју, у функцији њиховог одржавања и спречавања обрастања густом инвазивном вегетацијом.

12. Планирати активности везане за концептом озелењавања унутар граница Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара” формирањем система јавног зеленила, повећати проценат зелених површина, броја и разноврсности постојећих категорија јавног зеленила и одржавати га у блиско природном стању, ограниченог само на интензивно одржаваним зеленим површинама са наглашеном естетском наменом уз учешће аутохтоних дрвенастих врста, минимално 20% и оптимално 50%, а примену четинарских врста ограничити на максимум 20%, очувати зелене површине унутар стамбених блокова, у зони породичног (индивидуалног) и вишепородичног становања и блокова са становањем као преовлађујућом наменом и повезати их у целину, приликом озелењавања комплекса, блокова и локација намењених за производњу, пословање и услуге, формирати више спратова зеленила са што већим процентом аутохтоних врста и користити примерке екзота за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине и не спадају у категорију инвазивних, како би се обезбедила заштита околног простора од ширења последица загађивања, у случају озелењавања путног појаса фреквентних саобраћајница, формирати и одржавати густ зелени појас од врста отпорних на аерозагађење, са израженом санитарном функцијом, средњег и високог ефекта редукције буке, у комбинацији са жбуњем, а паркинг просторе равномерно покрити високим лишћарима, избегавати примену инвазивних врста током уређења зелених површина и подизања заштитног зеленила, приликом подизања пољоштитног зеленила са улогом вишефункционалног пуфер појаса, потребно је да учешће аутохтоних дрвенастих врста буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиогномије, тј. спратовности дрвенасте вегетације заштитних појасева будући да монокултуре евроамеричких топола не испуњавају функције заштитног зеленила и формирати заштитни појас зеленила између радних зона и осталих садржаја и избегавати коришћење инвазивних врста.

13. Планирати активности тако да се током њихове реализације врши сузбијање инвазивних врста биљака, које су у Војводини: циганско перје (*Asclepias syriaca*), јасенолисни јавор (*Acer negundo*), кисело дрво (*Ailanthus altissima*), багремац (*Amorpha fruticosa*), копривић (*Celtis* spp.), дафина (*Elaeagnus angustifolia*), пенсилванијски јасен (*Fraxinus pennsylvanica*), трновац (*Gleditsia triacanthos*), жива ограда (*Lycium barbarum*), петолисни бршљан (*Parthenocissus quinquefolia*), касна сремза (*Prunus serotina*), златни штап (*Solidago gigantea* aggr.), звездан (*Symphytotrichum* spp.), фалоп (*Fallopia* sp.), багрем (*Robinia pseudoacacia*) и сибирски брест (*Ulmus pumila*);

14. Сви планирани радови и активности морају се изводити у складу са правилником о унутрашњем реду и чуварској служби и осталим актима које доноси Управљач Специјалног резервата природе „Обедска бара”, ЈП „Војводинашуме”;

15. Уколико се планирају мере и активности које треба да обављају субјекти који нису запослени код Управљача, обавезно је стално присуство Управљача Специјалним резерватом природе „Обедска бара”, ЈП „Војводинашуме”, који је у складу са чланом 68. став 1. тачка 6. Закона о заштити природе дужан да обезбеди надзор над спровођењем услова и мера заштите природе.

16. У циљу одрживог коришћења и заштите простора, препорука је да се на подручју посебне намене стимулишу делатности везане за интегрисану и/или органску

пољопривредну производњу (производи од сирка, трске, вуне, глине, пружа, млека, меса, грозђа...);

17. Планирање радних комплекса мора бити у складу са мерама заштите и очувања природних вредности простора, превасходно на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама;

18. За свако проширење локација или евентуално формирање нових радних комплекса (у заштитним зонама и у просторној целини остала посебна намена), при чему се мења намена земљишта из пољопривредног у грађевинско, обавезна је израда плана детаљне регулације уз прибављање неопходних услова надлежних институција, као и поштовање смерница дефинисаних овим Просторним планом.

19. У поступку добијања сагласности на Просторни план подручја посебне намене потребно је од министарства надлежног за послове заштите природе прибавити мишљење о испуњености услова из овог решења, у складу са чланом 9. став 18. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21).

Образложење

Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, Нови сад, Булевар Михајла Пупина 16, упутно је захтев, број 140-35-50/2022-04 од 23.8.2022. године, Министарству заштите животне средине, за издавање услова заштите природе за издавање услова заштите природе за израду Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара”.

План се ради на основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног Плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе Обедска бара” („Службени лист АПВ”, број 26/22).

На основу члана 9. став 5. Закона о заштити природе, по захтеву Министарства заштите животне средине, Покрајински завод за заштиту природе издао је Стручну основу (03 број 019-2592/2 од 23.9.2022. године) по предметном захтеву.

На основу достављеног захтева утврђено је да се предметно подручје за које се планира израда Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара”, налази се у заштићеном подручју Специјалног резервата природе „Обедска бара” („Службени гласник РС”, бр. 56/94 и 81/08), у режиму заштите првог (I), другог (II), трећег (III) степена, у заштитној зони Специјалног резервата природе „Обедска бара”, у просторном обухвату Еколошки значајног подручја „Обедска бара” (бр. 19), међународног еколошког коридора „Сава” и регионалног еколошког коридора „Јарчина”, еколошке мреже Републике Србије („Службени гласник РС”, број 102/10), на Рамсарском подручју „Обедска бара”, на међународно значајном подручју за птице „Обедска бара” (ИБА), на међународно значајном подручју за биљке „Обедска бара” (ИПА), на подручју станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста: ПЕЋ02а – Слатине северно од Ашање, ПЕЋ03а – Матијевица и Кадионица, ПЕЋ03б – Висока шума, ПЕЋ04а – Барадинци, ПЕЋ05а – Јасенска, ПЕЋ06а – Бена код Карловчића, ПЕЋ08а – Першина бара код Ашање, ПЕЋ09а – Ушивачка бара код Ашање и РУМ02б – Каракуша, издвојених на основу Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива број 110-00-18/2009-03 од 20.1.2010.

На основу члана 55. став 1. Закона о заштити природе дефинисано је да се: „организација, коришћење, уређење простора и изградња објеката на заштићеном подручју врши на основу просторног плана подручја посебне намене односно урбанистичког плана,

у складу са законом. Планови из става 1. овог члана морају бити у складу са актом о проглашењу заштићеног подручја и планом управљања заштићеним подручјем."

У складу са горе наведеним издаје се Решење о условима заштите природе за израду Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара“. За све друге радове/активности на предметном подручју, или промене планске/пројектне документације, потребно је поднети нови захтев. Подносилац захтева је у обавези да о добијеном решењу, условима и активностима обавести управљача заштићеног подручја.

Подносилац захтева је ослобођен од плаћања таксе у складу са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника о висини и начину обрачуна и наплате таксе за издавање акта о условима заштите природе („Службени гласник РС“, бр. 73/11 и 106/13).

Поука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од 15 дана од дана његовог пријема. Жалба се предаје непосредно Министарству заштите животне средине у Београду, Немањина 22-26, 11000 Београд или путем поште са доказом о уплати републичке административне таксе у износу од 490 динара, по тарифном броју 6 Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС“, бр. 43/03, 51/03 - испр, 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11 - усклађени дин. изн, 55/12 - усклађени дин. изн, 93/12, 47/13 - усклађени дин. изн, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. изн, 45/15 - усклађени дин. изн, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. изн, 61/17 - усклађени дин. изн, 113/17, 3/18 - испр. и 50/18 - усклађени дин. изн, 95/18, 38/19 - усклађени дин. изн, 86/19, 90/19 - испр. 98/20 - усклађени дин. изн, 144/20 и 62/21-усклађени дин. изн.).

Достављено:

- Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине,
Булевар Михајла Пупина 16, 21 000 Нови Сад
- Покрајински завод за заштиту природе,
Радничка 20а, 21 001 Нови Сад
- Архива

